

29.9.2026

Talouden tasapainottamisohjelma vuosille 2026-2030

Karkkilan kaupungin talouden kehitys

Kaupungin tase oli vuoden 2010 tilinpäätöksessä alijäämäinen 1,5 miljoonaa euroa. Tämän jälkeen tase saatiin ylijäämäiseksi vasta vuoden 2015 ylijäämäisellä 0,9 miljoonan euron tuloksella. Vuosina 2015-2017 kaupunki teki ylijäämäisen tuloksen ja vuoden 2017 lopussa taseen ylijäämää oli kertynyt yhteensä 1,7 miljoonaa euroa. vuosina 2018 ja 2019 kaupunki teki alijäämäiset tilinpäätökset, jotka taas käänsivät kaupungin taseen alijäämäiseksi. Vuoden 2019 lopussa tase oli alijäämäinen yhteensä -2,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 kaupungin tilinpäätös oli ylijäämäinen 1,6 miljoonaa euroa, tästä harkinnanvaraisen valtionosuuden vaikutus oli miljoona euroa. Ilman harkinnanvaraista valtionosuutta tulos olisi ollut vain 0,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tase oli kuitenkin edelleen vuoden 2020 lopussa alijäämäinen noin miljoona euroa. Vuoden 2021 ylijäämäinen tilinpäätös 0,6 miljoonaa euroa vähensi taseen alijäämää, mutta tase oli edelleen alijäämäinen -0,5 miljoonaa euroa.

Vuoden 2022 tilinpäätöksellä tase saatiin käännettyä ylijäämäiseksi 2 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 tilinpäätös lisäsi ylijäämää edelleen. Vuosien 2022 ja 2023 tilinpäätösten tuloksiin vaikuttivat kuitenkin erittäin merkittävästi erilaiset kertaluonteiset erät, jotka olivat seurausta erityisesti hyvinvointialueuudistuksesta.

Vuoden 2024 tilinpäätös oli 0,7 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2025 kaupungin haasteelliseen taloustilanteeseen toi merkittävän vaikutuksen lainvoiman saanut Helsingin hovioikeuden tuomio Rudus Oy:hyn liittyvässä vahingonkorvausasiassa. Karkkilan kaupunki oli velvoitettu suorittamaan vahingonkorvauksena Rudus Oy:lle 5 666 640 euroa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine korkoineen 18.5.2018 lukien. Kokonaisuudessaan korvaussumma oli 9,35 miljoonaa euroa. Vuonna 2025 kaupungin tilinpäätös oli 8,9 miljoonaa euroa alijäämäinen ja tämä muutti taseen edellisten tilikausien ali-/ylijäämän 3,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Kun Karkkilan kaupungin taloutta tarkastellaan viimeisten 15 vuoden ajalta, voidaan todeta, että talous ei ole koko tuona aikana ollut tasapainossa, vaikka tase ei jokaisena tilinpäätösvuotena olekaan ollut alijäämäinen. Vuoden 2025 tilinpäätöksessä taseen alijäämä 3,9 miljoonaa euroa tulee kattaa vuoden 2030 loppuun mennessä.

Samalla aikajaksolla, vuosina 2010-2025, kaupungin väestömäärä on vähentynyt 9 209 asukkaasta 8 284 asukkaaseen. Asukasmäärä on siis vähentynyt 925 asukkaalla ja sama kehityssuunta on edelleen jatkumassa.

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kuntien valtionosuuksiin merkittävimmin vaikuttaa ikäluokan 0-15 vuotiaiden määrä. Kun myös koko väestömäärä pienenee, vaikuttaa myös se osaltaan valtionosuuteen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet: varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, kirjastot, yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen) ja taiteen perusopetus (asukasperusteinen). Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä toimii osana kuntien valtionosuusjärjestelmää. Kuntien lisäksi se kattaa myös yksityiset koulutuksen järjestäjät ja kuntayhtymät. Opetus- ja kulttuuritoimen järjestelmällä rahoitetaan: koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa, osaa esi- ja perusopetuksesta, lukiokoulutusta, ammatillista koulutusta, kansanopistoissa, kansalaisopistoissa, kesäyliopistoissa, liikunnan koulutuskeskuksissa ja opintokeskuksissa järjestettyä vapaan sivistystyön koulutusta. Lisäksi järjestelmä kattaa opetustuntimäärän

29.9.2026

perusteella rahoitettavan taiteen perusopetuksen, kuntien liikuntatoimen ja nuorisotyön sekä museoiden, teattereiden ja orkestereiden toiminnan.

Karkkilan kaupungin peruspalveluiden valtionosuus vuodelle 2026 on VM:n päätöksen mukaisesti 6 840 513 euroa. Peruspalveluiden valtionosuuksia on päätösten perusteella tulossa 123 325 euroa enemmän kuin talousarviossa on arvioitu. Talousarvioon on sisällytetty myös odotus harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksesta vuodelle 2026.

Karkkilan kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2025 oli 8,9. Veroprosentti korotettiin 9,1 prosenttiin vuodelle 2026. Vaikutus kaupungin verotuloihin tällä prosenttimuutoksella on arvion mukaan noin +370 000 euroa.

Vuoden 2025 tilinpäätöksen tunnusluvut osoittavat myös taloutemme merkittävän haasteen. Omavaraisuusaste on tilinpäätöksessä -0,20 % (2024: 15,26 %). Tunnusluku mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 65-70 prosentin omavaraisuutta. 50 prosenttia ja sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Karkkilassa omavaraisuusaste on ollut huomattavasti alle tavoitetason ja vuonna 2025 omavaraisuusaste muuttui negatiiviseksi.

Suhteellinen velkaantuneisuus on tilinpäätöksessä 176,92 % (2024: 148,00 %). Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Karkkilan kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus on varsin korkealla tasolla ja se on heikentynyt vuosien 2023-2025 aikana.

Vuosien 2022-2025 tasapainottamistoimenpiteiden vaikutus

Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa 2022 seuraavista talouden tasapainottamisen toimenpiteistä talousarviomuutoksen yhteydessä:

- kaupunkikehityksen toimialan teknisen lautakunnan satunnaisiin tuloihin lisätään vuoden 2022 talousarvioon kaupungin kiinteistöomaisuuden ja irtaimen omaisuuden myynnistä arvioitu 260 t€,
- kaupunkikehityksen toimialan teknisen lautakunnan palveluista saataviin tuloihin lisätään vuoden 2022 talousarvioon 5 t€,
- sivistyksen ja hyvinvoinnin kasvatus- ja opetuslautakunnan menoja vähennetään vuoden 2022 talousarviossa perusopetuksessa 20 t€,
- kaupunkikehityksen toimialan teknisen lautakunnan henkilöstömenoja vähennetään vuoden 2022 talousarviossa 40 t€,
- kaupunkikehityksen toimialan ympäristölautakunnan henkilöstömenoja vähennetään vuoden 2022 talousarviossa 30 t€,
- johtamisen ja elinvoiman kokonaisuuden kaupunginhallituksen henkilöstömenoja vähennetään vuoden 2022 talousarviossa 10 t€,
- konsernipalveluiden kokonaisuuden kaupunginhallituksen henkilöstömenoja vähennetään vuoden 2022 talousarviossa 160 t€,
- kaupunginhallituksen verotuloihin vuoden 2022 talousarvioon lisätään 360 t€, ja
- kaupunginhallituksen valtionosuustuloihin vuoden 2022 talousarvioon lisätään 80 t€.

Päätöksistä vain osa menojen vähennyksistä toteutui ja tasapainottamisohjelman aikana 2022-2024 toteutui vuosittain, ja jäi pysyväksi säästöksi ainoastaan talous- ja hallintopalvelutoimialan alaisessa toiminnassa henkilöstömenojen vähennys, joka toteutettiin

29.9.2026

lakkauttamalla hallintopäällikön ja talouspäällikön virat ja siirtämällä tehtävät talous- ja hallintojohtajan ja henkilöstöpäällikön tehtäviin.

Vuonna 2025 kaupunginvaltuusto linjasi palveluverkon kehittämisestä 10.11.2025 § 101 seuraavasti:

- Perusopetuksessa (1–6) opetusta järjestetään Haukkamäen, Nyhkälän ja Tuorilan kouluilla. Tavoitteena on muodostaa pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukainen kouluverkko huomioiden kuljetukset, johtamisrakenteet ja erityisopetuksen järjestäminen.
- Esiopetus ja varhaiskasvatus sijoittuvat ensisijaisesti alakoulujen yhteyteen. Varhaiskasvatusta järjestetään Toivikkeen ja Haukkamäen päiväkodeissa sekä mahdollisuuksien mukaan Tuorilan ja Nyhkälän koulujen yhteydessä. Kaksivuotisen esiopetuksen pilotointia hyödynnetään ryhmien ja tilojen tasauksessa, ja yhteistyötä yksityisten toimijoiden kanssa jatketaan.
- Yläkoulu ja lukio jatkavat nykyisissä tiloissaan. Vähenevän oppilasmäärän vapautuvia tiloja voidaan ottaa muuhun päiväaikaan käyttöön, kuten vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen tarpeisiin.
- Vapaan sivistystyön, nuorisotoimen ja taiteen perusopetuksen tilaratkaisut valmistellaan ensisijaisesti kaupungin omiin tiloihin. Selvitetään Nyhkälän koulun, yhteiskoulun, kaupungintalon ja muiden vapautuvien tilojen käyttömahdollisuudet tavoitteena tilojen yhteiskäytön lisääminen ja tehokkuuden parantaminen.
- Kaupungin kiinteistöjen osalta Anttilan talo laitetaan myyntiin, ja myytävien kiinteistöjen listaus päivitetään valtuuston hyväksyttäväksi. Högforsin päiväkodin vapautuvista tiloista laaditaan erillinen suunnitelma. Kaupungintalon tilankäyttöä tehostetaan, ja tavoitteena on, ettei sivistystoimella ole ulkoisia vuokratuloja.

Kaupungin talouden tasapainottamiseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 29.9.2025 § 83 talouden tasapainottamissuunnitelman vuosille 2025-2030. Taloudentasapainottamissuunnitelman toimenpiteitä arvioidaan ja tarvittaessa tarkistetaan vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa vuonna 2030.

Talouden tasapainottamisen toimenpiteitä on toteutettu vuonna 2026 toimintaa sopeuttamalla, toiminnan uudelleen järjestelyillä ja yhteistyötoimintamenettelyn kautta toteutetuilla henkilöstön irtisanomisilla. Sivistyksen toimialalla on vuoden 2026 aikana toteutettu useita henkilöstövähennyksiä, joiden täysimääräinen taloudellinen vaikutus kohdistuu vuoteen 2027. Vuonna 2026 on päädytty vähentämään henkilöstöä perusopetuksesta, varhaiskasvatuksesta, perhepäivähoidosta, tukipalveluista sekä ruokapalveluista. Vähennykset kohdistuvat kahteen luokanopettajan tehtävään, neljään lastenhoitajan tehtävään, viiteen perhepäivähoitajan tehtävään, yhteen varhaiskasvatuksen ryhmäavustajan tehtävään sekä kahteen ravitsemus- ja laitostyöntekijän tehtävään. Osa ruokapalveluiden tehtävistä korvataan jatkossa palvelujen ostolla.

Vuonna 2026 toteutettujen irtisanomisten ja henkilöstövähennysten kokonaisvaikutus vuoden 2027 henkilöstömenoihin on arviolta 565 000 euroa vuodessa sivukuluineen.

Talouden sopeuttaminen ja palveluverkkoselvitys 2026-2030

Kaupungin taloudellinen tilanne, palvelutarpeen muutokset sekä väestökehitys edellyttävät palveluverkon kattavaa tarkastelua. Valtuuston 10.11.2025 § 101 päätöksen toteuttamiseksi kaupunginhallitus päätti 30.3.2026 (§ 95) käynnistää palveluverkon jatkokehittämiseen tarvittavan selvitystyön hankinnan ja hyväksyi optiot tarvittavista vaikutusarviointien tekemisestä. Kaupunginhallitus edellytti, että

29.9.2026

- hankittava selvitys tuottaa kaupunginvaltuuston 10.11.2025 § 101 linjausten mukaiset kaupungin palveluverkon kehittämisvaihtoehdot,
- taseessa on vuonna 2030 talouskehityksen ja riskienhallinnan kannalta riittävä ylijäämä
- tase on vähintään +1,5 miljoonaa euroa vuonna 2033
- selvitys sisältää talouden ulkoisten epävarmuustekijöiden tarkastelun, riskienhallinnan, skenaariot ja toimenpiteet, jotka varmistavat taloustavoitteiden saavuttamisen
- selvitys sisältää tiedontuotannon, joka mahdollistaa valtuuston asettamien taloustavoitteiden saavuttamisen vuosina 2026-2033.

Palveluverkon kehittämisen ja talouden tasapainottamisen selvitystyö hankittiin kilpailutuksen jälkeen FCG Finnish Consulting Group Oy:ltä ja työtä ohjasi kaupunginhallituksen nimeämä ohjausryhmä. Selvitys valmistui syyskuun 2026 alussa. Työn tulokset esiteltiin valtuustolle valtuustoseminaarissa 14.9.2026. Loppuraportti ja -selvitys on liitteenä.

Talouden sopeutuksen lähtökohtana on

1. saada uuden alijäämän kertyminen loppumaan vuonna 2027
2. saada katettua vuosien 2028-2030 aikana tähän mennessä kertynyt noin 3,9 miljoonan euron alijäämä ja vuoden 2026 kertymässä oleva alijäämä
3. kerryttää taloudellista puskuria pitämällä vuosi 2031 ylijäämäisenä
4. mahdollistaa palvelutarpeen ja verotuksen uudelleenarviointi vuoteen 2032 mennessä.

Talouden sopeuttamisen toimenpiteitä ovat

- palveluverkkokokonaisuuden kehittäminen
- toimialakohtaiset toimenpiteet:
 - vaihtoehtoina käytössä mm. toiminnan tehostaminen, vaihtoehtoisten toimintamuotojen käyttöönotto, toimintojen supistaminen tai lakkauttaminen, toimintojen ulkoistaminen
- organisaatiorakenteen muutokset mm. mahdolliset toimialojen yhdistämiset ja johtamisrakenteen tarkastelu
- yhteistoimintamenettelyyn pohjautuvien henkilöstövähennysten ja tehtävien uudelleen järjestelyjen kautta henkilöstömenojen pienentäminen
- kiinteistöselvityksen toteuttaminen:
 - tilaratkaisujen tehostaminen ja toteuttaminen
 - myytävien kiinteistöjen listaus ja päättäminen

Syksyn aikana toteutetaan tarvittavat vaikutusten arvioinnit kuten esimerkiksi lapsivaikutusten arviointi. Päätökset palveluverkon kehittämisestä tehdään syksyn 2026 aikana ja päätökset yksilöidyistä sopeuttamistoimenpiteistä tehdään kaupunginvaltuustossa 7.12.2026 talousarvion 2027 käsittelyn yhteydessä.

Alla on vuosien 2025-2031 tarkastelu kaupungin tuloksen muodostumisesta ja sen vaikutuksesta taseen alijäämän kattamiseen. Laskelman pohjana on talousarvion 2027 ja suunnitelmavuosien kehys. Suunnitelmassa on huomioitu talouden tasapainottaminen vuosille 2026-2030.

Rahoitustarve (lainoitus) on investointien osalta arvioitu erittäin maltilliselle investointimäärälle, alle kahdelle miljoonalle eurolle per vuosi. Tarkemmin tulevien vuosien arviointi tulee esille laadittaessa vuosien 2027 talousarviota ja vuosien 2028-2030 taloussuunnitelmaa. Mutta vain täysin välttämättömien investointien toteuttaminen tulee olemaan mahdollista.

29.9.2026

Verotulojen osalta taulukkoon on arvioitu kunnallisveron prosentiksi 9,1 prosenttiin vuosille 2026-2031. Valtionosuuseuromäärät on päivitetty VM:n painelaskelman mukaan. Suunnitelmakauden merkittävimmät epävarmuudet liittyvät valtionosuusuudistukseen, työllisyyden hoitoon, virkaehtosopimuskauden jälkeisiin palkankorotuksiin, inflaation vaikutuksiin sekä rahoitusmenojen nousuun.

Tasapainotussuunnitelma	Tilinpäätös 2025	Muutettu talousarvio 2026	Toteuma-ennuste 2026	Toteuma-ennuste 2027	Toteuma-ennuste 2028	Toteuma-ennuste 2029	Toteuma-ennuste 2030	Toteuma-ennuste 2031
Toimintakate	-21 769 577	-22 120 571	-22 200 000	-21 141 397	-19 649 496	-18 595 303	-18 399 878	-18 399 878
Verotulot	18 742 808	20 280 400	19 546 000	20 042 000	20 160 000	20 360 000	20 500 000	20 500 000
Valtionosuudet	7 430 601	7 217 188	6 840 513	5 803 675	6 142 000	6 143 000	6 214 000	6 183 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 468 661	-1 553 500	-1 353 500	-1 600 000	-1 680 000	-1 680 000	-1 680 000	-1 680 000
VUOSIKATE	-64 828	3 823 517	2 833 013	3 104 278	4 972 504	6 227 697	6 634 122	6 603 122
Poistot ja arvonalentumiset	-3 072 305	-3 034 860	-3 034 860	-3 037 000	-3 150 000	-3 250 000	-3 250 000	-3 250 000
Satunnaiset kulut	-5 751 640	0		0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	-8 888 773	788 657	-201 847	67 278	1 822 504	2 977 697	3 384 122	3 353 122
Tase								
Tilikausien ylijäämä, kumulatiivine	-3 856 333	-3 067 676	-4 058 180	-3 000 398	-1 177 893	1 799 804	5 183 926	8 537 048